

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Obchodní tajemství a jeho pojmové znaky

Obchodní tajemství má zásadní význam po naprostou většinu podnikatelů a jejich činnost. S tím se pak pojí i skutečnost, že není neobvyklé, že se vyskytují i spory, které se týkají obchodního tajemství, popř. jeho ochrany. Spory o obchodního tajemství bývají řešeny jak před soudy, tak prostřednictvím mimosoudních metod řešení sporů. Mohou být řešeny rovněž prostřednictvím mediace. V takovém případě se jedná o IP mediaci, což je mediace specializující se na řešení sporů v oblasti duševního vlastnictví. Řešení sporů týkajících se obchodního tajemství prostřednictvím mediace je praktické i s ohledem na neveřejnost mediace.

Obchodní tajemství řazeno mezi průmyslověprávní instituty, přičemž je pro něj charakteristická neformálnost, není tedy potřeba podávat žádnou přihlášku, obchodní tajemství nemusí být nikde registrováno a zároveň doba jeho ochrany není časově omezena. V návaznosti na absenci formální průmyslově právní ochrany se tak někdy stává, že jim nebývá přikládána příliš velká důležitost, jejich existence bývá často dokonce opomíjena a organizace často zapominají na skutečnost, že se může jednat o klíčovou konkurenční výhodu. Navzdory tomu však obchodní tajemství má obvykle svoji hodnotu a velký význam pro podnikatele. Obchodní tajemství je významné nejen pro vlastní činnost podnikatele a jeho obchodního závodu, ale například i pro strategii budoucího rozvoje podnikatelské činnosti.[\[1\]](#)

Definice obchodního tajemství

V obecné rovině lze obchodní tajemství chápat především jako nehmotný statek, který je českou právní úpravou řazen k předmětům práv, která náleží k obchodnímu závodu.[\[2\]](#) Obchodní tajemství je vždy považováno za součást majetku podnikatele.[\[3\]](#) Jedná se o termín, který v českém prostředí kryje jak „výrobní“, tak „průmyslové“, ale i „hospodářské“ tajemství.[\[4\]](#)

Pojem obchodní tajemství je na rozdíl od pojmu know-how přesně vymezen legislativně, kdy v ustanovení § 504 občanského zákoníku je poskytnuta obecná definice obchodního tajemství, které je zde vymezeno následovně: „*Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.*“[\[5\]](#) Z definice uvedené v § 504 občanského zákoníku je patrné, že pojem obchodní tajemství je v kontextu občanského zákoníku spojován s podnikatelskými subjekty, u nepodnikatelských subjektů lze jen obtížně možné hovořit o obchodním tajemství.[\[6\]](#)

Vedle toho se lze s definicí obchodního tajemství setkat i v dalších (zvláštních) právních předpisech, mezi nimiž je vhodné zmínit například zákon č. [21/1992](#) Sb., o bankách,[\[7\]](#) jehož ustanovení § 38 používá pojem bankovní tajemství, když uvádí, že bankovní tajemství se vztahuje „*na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit*“.[\[8\]](#) Úprava bankovního tajemství v zákoně o bankách pak také vychází ze skutečnosti, že banky mají oprávnění poskytnout údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, osobám pověřeným bankovním dohledem. Bez souhlasu klienta tak banky ovšem mohou učinit pouze v případě, že je o poskytnutí těchto údajů písemně požádá některý z orgánů taxativně vymezených v zákoně o bankách.[\[9\]](#)

Pojmové znaky obchodního tajemství

Z definice obsažené v občanském zákoníku vyplývá celkem šest základních pojmových znaků obchodního tajemství, které musí určitá skutečnost splňovat, aby ji bylo možné označit za obchodní tajemství v souladu s občanským zákoníkem. Pokud se týká pojmových znaků obchodního tajemství, je v současné právní úpravě shodně s předchozí úpravou nezbytné, aby byly zachovány všechny pojmové znaky, jinak obchodní tajemství přestává být obchodním tajemstvím a nemůže být tudíž ani jako obchodní tajemství chráněno před porušením.[10] To jinak řečeno znamená, že postačuje, pokud zanikne jen jeden ze znaků obchodního tajemství, nejedná se o již o obchodní tajemství a zaniká tudíž právo na jeho ochranu.[11] Tento fakt ostatně potvrzuje i judikatura, například usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Odo 396/2002 ze dne 20. 3. 2003.[12]

Definiční znaky obchodního tajemství jsou dle § 504 občanského zákoníku následující: konkurenční významnost, určitelnost, ocenitelnost, běžná nedostupnost v příslušných obchodních kruzích, souvislost s obchodním závodem a rovněž zajišťování utajování.[13] Níže jsou jednotlivé pojmové znaky obchodního tajemství podrobněji představeny.

Prvním pojmovým znakem obchodního tajemství, který byl výše zmíněn, jsou konkurenčně významné skutečnosti, které tvoří pojmový základ obchodního tajemství (v předchozí právní úpravě se používal termín „*skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy*“). Konkurenčně významné skutečnosti totiž poskytují podnikateli určitou konkurenční výhodu. Lze také uvést, že konkurenční významnost určitých skutečností také poukazuje na to, že se jedná o skutečnosti, které nejsou běžné, resp. je dokonce chápe jako skutečnosti „*kvalifikovaně neběžné*“. Jinak řečeno, jako konkurenčně významné skutečnosti je možné označit pouze takové skutečnosti, které jsou do určité míry unikátní (nedostupné), čímž také zakládají výhodnější postavení podnikatele na trhu.[14] Právě užití termínu „*konkurenčně významné skutečnosti*“ zdůrazňuje u obchodního tajemství i „*aktuální schopnost podnikatele zapojit se do soutěže, tedy úsilí, které směřuje k momentálnímu hospodářskému úspěchu*“.[15]

Skutečnost, že pojem konkurenčně významné skutečnosti nahradil od roku 2014 termín „*skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy*“, má však i svá úskalí, neboť rozhodně nelze tvrdit, že by se jednalo o pojmy, které by byly zcela totožné, byť pod ně v řadě případů lze podřadit tytéž skutečnosti. Tato terminologická změna však vede k tomu, že v současné době se lze v praxi setkat s řadou skutečností, které sice splňují většinu pojmových znaků obchodního tajemství, ale do této kategorie je zařadit nelze, protože jejich konkurenční významnost není dostatečná.[16]

Dalším aplikačním problémem, které tato formulace pojmového znaku implikuje, je skutečnost, že obchodní tajemství je z podstaty věci podnikatelem utajováno, tudíž může být velmi obtížné srovnat konkurenční výhodu, a tudíž i konkurenční významnost určitých zkušeností jednoho obchodního závodu s ostatními závody na trhu. Příkladem konkurenčně významných skutečností jsou například podnikatelské plány, seznamy zákazníků nebo dodavatelů, ale třeba i cenové odhady, podnikové strategie, informace získané na základě realizace nejrůznějších studií v podnikatelském subjektu, marketingové strategie a pochopitelně i nová technologická řešení.[17] Z judikatury Nejvyššího soudu ČR pak lze dovodit i skutečnost, že konkurenčně významnou skutečností, která tvoří obchodní tajemství, může být také organizační změna v podniku.[18]

Druhým pojmovým znakem obchodního tajemství je určitelnost nebo také identifikovatelnost konkurenčně významných skutečností, které ho tvoří. [19] Tento pojmový znak obchodního tajemství byl do české právní úpravy výslovně zaveden až zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, od 1. 1. 2014, nicméně již dříve byl přiměřeně zohledňován aplikační praxí.[20]

V souladu s tímto požadavkem lze pak jako obchodní tajemství chápat pouze konkurenčně významné skutečnosti, které je možné nějakým způsobem zachytit nebo popsat ve formě, kterou lze vnímat smysly. Zároveň je takto reflektována i podmínka, že obchodní tajemství by mělo být převoditelné.

Z tohoto důvodu pak například osobní schopnosti konkrétního zaměstnance netvoří obchodní tajemství obchodního závodu, protože není možné převést právo k něčemu, co není dostatečně určité nebo není žádným způsobem zachycené.[21] Lze rovněž uvést, že se jedná o pojmový znak obchodního tajemství, který z obchodního tajemství vylučuje skutečnosti, které mají příliš obecnou povahu.[22]

Dalším pojmovým znakem obchodního tajemství je, že jej tvoří skutečnosti, které jsou ocenitelné. Pod ocenitelností se rozumí požadavek, aby bylo možné objektivně zjistit okamžitou nebo alespoň potenciální materiální nebo nemateriální hodnotu, kterou konkrétní obchodní tajemství má. Ocenitelné je pak obchodní tajemství v případě, kdy je jeho případné prozrazení či uveřejnění způsobilo ovlivnit hospodářský výsledek podnikatele. Není přitom rozhodné, zda se jedná o hospodářský výsledek aktuální, nebo budoucí. V rozhodném okamžiku také není důležité, jestli se v budoucnu prozrazení či uveřejnění obchodního tajemství hospodářský výsledek reálně ovlivní, či nikoliv.[23]

Požadavek ocenitelnosti skutečností, které tvoří obchodní tajemství, se však také vyznačuje určitou problematickostí, protože jedná-li se o oceňování skutečností, které nejsou běžné a zároveň jsou konkurenčně významné, může být v řadě případů obtížné stanovit jeho přesnou cenu, protože je velmi obtížné porovnat konkrétní skutečnosti s jinými obdobného charakteru (neboť i konkurenční subjekty obvykle budou takové skutečnosti chápat jako obchodní tajemství, a tudíž je budou utajovat). Porovnání jako metoda určení hodnoty skutečností, které tvoří obchodní tajemství, je občanským zákoníkem sice preferována, nicméně existují i jiné metody, které lze využít a jejichž využití je při oceňování nehmotných statků vhodnější. Například Lavický pak také hovoří o tom, že v praxi se situace řeší také tím, že je určována pouze tzv. potenciální hodnota těchto skutečností.[24]

Dalším pojmovým znakem obchodního tajemství je fakt, že se jedná o skutečnosti, které nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné. Běžná nedostupnost v obchodních kruzích je tradičním a zároveň klíčovým požadavkem,[25] který definuje obchodní tajemství, neboť z něj plyne, že například standardní postupy, které jsou v určitém oboru či odvětví obecně známé, nemohou za žádných okolností tvořit obchodní tajemství. Běžná nedostupnost v obchodních kruzích bývá také obvykle úzce spojována s investicemi v peněžní podobě, které konkrétní obchodní závod vynakládá na to, aby tím vytvořil nějaké skutečnosti, které zlepšují jeho postavení na trhu. Zároveň lze běžnou nedostupnost charakterizovat tím, že se jedná jednak o to, že skutečnosti nejsou dostupné konkurenčním subjektům, ale ani osobám, které by tyto skutečnosti mohly konkurenci jednoduše sdělit.[26]

Na druhou stranu je tento znak obchodního tajemství patrně nejčastějším zdrojem sporů, se kterými se lze v praxi setkat, pokud se týká určení, kdy se jedná o obchodní tajemství a kdy nikoliv. Přesná hranice toho, které skutečnosti mohou být obchodním tajemstvím, protože je lze považovat za skutečnosti běžně nedostupné, a které tuto podmínku již nesplňují, je přitom vždy především otázkou aplikační praxe.[27]

Často tak bývá například nesprávně interpretováno, že skutečností běžně nedostupnou by měla být nová skutečnost (popř. nové skutečnosti), případně také skutečnosti, které dříve nebyly zřejmé. Taková interpretace však není přesná, protože neběžnou skutečností může být i skutečnost, která není nová, ale je známá pouze určitému menšímu nebo i většímu okruhu osob, které by však tuto skutečnost, popř. skutečnosti měly před dalšími okruhy osob utajovat.[28]

Pojmovým znakem obchodního tajemství je rovněž souvislost skutečností, které jej tvoří s obchodním závodem. Není tedy nutné, aby skutečnosti, které tvoří obchodní tajemství, byly přímo součástí závodu, nicméně musí být patrná alespoň určitá souvislost s ním. Souvislost s obchodním závodem se pak dovozuje z toho, že se jedná o souvislost s výrobou, obchodem, marketingem, distribucí,

logistikou, strategií podnikatele nebo s jednáním obchodního závodu. S tím, že u obchodního tajemství postačuje pouze jeho souvislost s obchodním závodem, ale nemusí k němu náležet, pak souvisí další významná charakteristika, kterou je převoditelnost obchodního tajemství, která není závislá na tom, zda bude či nebude převeden celý závod, ani na tom, zda je obchodní tajemství převáděno společně se závodem, nebo odděleně od něj. Dalším charakteristickým rysem, který s tímto pojmovým znakem obchodního tajemství souvisí, je také fakt, že skutečnost, která tvoří obchodní tajemství, se týká obchodního závodu, nikoliv jeho vlastníka. [29]

Posledním pojmovým znakem obchodního tajemství je pak zajišťování utajování skutečností, které jej tvoří. Rovněž v tomto případě se jedná o tradiční znak, kterým se obchodní tajemství vyznačuje, přičemž charakteristické pro něj je, že zahrnuje jednak kroky faktické, ale také kroky právní. [30]

Zajišťování utajení lze také rozdělit na samotný projev vůle vlastníka obchodního tajemství směřující k utajení určitých skutečností a dále na skutečný stav, jehož prostřednictvím je zajišťována odpovídající úroveň utajení skutečností, které tvoří obchodní tajemství. [31] Skutečným stavem, prostřednictvím kterého vlastníci obchodního tajemství utajuje určité skutečnosti, patří zejména „přijetí a provedení odpovídajících opatření nutných k utajení těchto skutečností“. [32]

K právním krokům, jimiž podnikatel zajišťuje utajení skutečností, které tvoří obchodní tajemství závodu, pak patří jednak inominátní obchodní smlouvy uzavírané zejména se zaměstnanci, dále také k utajení směřující ustanovení pracovních smluv, konkurenční doložky, případně nejrůznější interní pokyny a směrnice. Faktickými kroky, jimiž je utajováno obchodní tajemství, jsou pak nejrůznější opatření vnitřně-bezpečnostního charakteru, která spočívají především v nejrůznějších formách omezení přístupu k těm skutečnostem, které tvoří obchodní tajemství. V této souvislosti se v praxi velmi často využívají například trezory, přístupové systémy, hesla a kódy, kamerové systémy apod., stejně tak se do značné míry využívají opatření personálního rázu, především ve formě omezení okruhu osob, které mají k obchodnímu tajemství přístup, pouze na co nejužší okruh osob, který obchodní tajemství skutečně musí znát za účelem výkonu své práce. [33]

S uvedeným pak úzce souvisí i fakt, že utajení skutečností tvořících obchodní tajemství není možné chápat jako absolutní. To znamená, že není v rozporu s utajením skutečností, které tvoří obchodní tajemství, pokud se s nimi do styku dostává pouze omezený okruh osob. Nepřihlíží se přitom k osobám, které jsou vůči podnikateli smluvně vázány mlčenlivostí. Utajením skutečností se tedy rozumí fakt, že jsou utajeny jednak před veřejností, ale i před osobami, které v oboru, kterého se obchodní tajemství týká, tvoří s ohledem na své povolání odbornou veřejnost. [34]

Je také nutné přihlížet i k tomu, jakého oboru se utajované skutečnosti týkají. Je tak možné předpokládat větší míru utajení v některých oborech (např. farmaceutický průmysl) než v jiných oborech (např. leasingové společnosti). [35] Lze také konstatovat, že skutečnosti, které byly doposud utajovány, ztrácí charakter obchodního tajemství až tím, že se prakticky každý člověk může obvyklou cestou a bez porušení právních předpisů s těmito skutečnostmi seznámit. [36]

JUDr. PhDr. Melinda Vrajíková, LL.M., MBA

[1] ČADA, Karel. In. HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel, HAJN, Petr. Práva k průmyslovému vlastnictví. 3., doplněné a přepracované vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-655-5, s. 298.

[2] MALÝ, Josef. Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 8071794643, s. 27.

[3] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1786.

[4] MALÝ, Josef. Obchod nehmotnými statky: patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky. Praha: C. H. Beck, 2002. C. H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-320-5, s. 71.

[5] § 504 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku.

[6] VOJČÍK, Peter. Teorie právní ochrany nehmotných statků. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-87713-16-7, s. 32.

[7] KINDL, Jiří. Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář. 3., přepracované vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-627-2, s. 504.

[8] § 38 zákona č. [21/1992](#) Sb., o bankách.

[9] KINDL, Jiří. Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář. 3., přepracované vydání. V Praze: C. H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-627-2, s. 504.

[10] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 189.

[11] TROJAN, Oldřich, HOLEC, Pavel. Obchodní tajemství. E-pravo.cz [online]. 2013 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-91518.html>

[12] Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. 29 Odo 396/2002.

[13] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1782 a násl.

[14] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1782.

[15] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 190.

[16] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 190.

[17] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1783.

[18] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 2. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1874/2004.

[19] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1783.

[20] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 190.

[21] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1783.

[22] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 190.

[23] TROJAN, Oldřich, HOLEC, Pavel. Obchodní tajemství. E-pravo.cz [online]. 2013 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-91518.html>

[24] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1784.

[25] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 192.

[26] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1784.

[27] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 192.

[28] TROJAN, Oldřich, HOLEC, Pavel. Obchodní tajemství. E-pravo.cz [online]. 2013 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-91518.html>

[29] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1785.

[30] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1785.

[31] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 192.

[32] TROJAN, Oldřich, HOLEC, Pavel. Obchodní tajemství. E-pravo.cz [online]. 2013 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-91518.html>

[33] LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1786.

[34] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 192.

[35] BROSKOVÁ, Karolína. Obchodní tajemství versus právo na informace. Právní rádce [online]. 2010 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-48224150-obchodni-tajemstvi-versus-pravo-na-informace>

[36] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 193.

© EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)
- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 – právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost – prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavatelem podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci – kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)